

МЕТОДИ І ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

Що треба розуміти під методами навчання?

Методи навчання (від гр. *methodos* — спосіб пізнання, шлях дослідження) — це упорядковані способи діяльності вчителя й учнів, спрямовані на ефективне вирішення навчально-виховних завдань. Серед методів навчання виокремлюють два види: метод навчання як інструмент діяльності вчителя для виконання керівної функції — наuczіння, а також метод навчання як спосіб пізнавальної діяльності учнів з оволодіння знаннями, уміннями і навичками — учіння. Загальні методи навчання є багатовимірним педагогічним явищем, що містить у собі низку аспектів:

- гносеологічний (відповідність закономірностям пізнання);
- логіко-змістовий (використання методів навчання відповідно до законів мислення і змісту навчального матеріалу);
- психологічний (врахування психологічних механізмів пізнання);
- педагогічний (досягнення навчальної мети).

Що являють собою прийоми навчання і яке їх співвідношення з методами навчання?

Прийоми навчання — це складова методу, певні разові дії, спрямовані на реалізацію вимог тих чи тих методів навчання. Поняття методу і прийому розрізняються за цільовим призначенням. Метод слугує забезпеченню широких пізнавальних дій (розкриття змісту матеріалу, з'ясування суті питання), а прийом — тільки деталь методу.

Який зміст вкладають у поняття «засоби навчання»?

Засоби навчання — це різноманітне навчальне обладнання, яке використовують у системі пізнавальної діяльності (книги, зошити, письмове приладдя, лабораторне обладнання, технічні засоби навчання, карти, таблиці та ін.)

Методи, прийоми і засоби навчання виконують відповідні функції — освітню, виховну, розвивальну та контрольну. Виокремлюють зовнішній і внутрішній бік методів навчання. Логічно зумовлену структуру методів навчання досить вдало змодельював професор А.М. Алексюк.

Структура методів навчання

Рис. 22. Структура методів навчання

Які є підходи до класифікації методів навчання?

У дидактиці існують різні підходи до класифікації методів навчання. Набули поширення такі класифікації:

- 1) за джерелами знань і характером сприймання інформації (Д.О. Лордкіпанідзе, Є.Я. Талант, М.М. Верзілін);
- 2) за характером логіки пізнання (І.Я. Лернер, М.М. Скаткін);
- 3) за рівнем проблемності засвоєння знань і рівнем учіння (М.І. Махмутов);
- 4) на основі цілісного підходу до процесу пізнання (Ю.К. Бабанський).

Найбільш поширеною є класифікація методів навчання за дидактичною метою і функціональною спрямованістю. На основі цього підходу виділяють три групи методів: за джерелами знань, за характером логіки пізнання, за рівнем самостійної розумової діяльності.

Класифікації методів навчання

Які групи методів навчання виділяють виходячи із джерел оволодіння знаннями, уміннями та навичками?

Виходячи із джерел оволодіння знаннями, уміннями та навичками виділяють такі групи методів навчання: словесні, наочні, практичні.

Які методи навчання відносять до групи словесних?

До словесних методів навчання належать: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж.

Що треба розуміти під методом розповіді?

Розповідь — це метод навчання, який передбачає оповідну, описову форми розкриття навчального матеріалу з метою спонукання учнів до створення у своїй уяві певного образу. Образно цей метод називають "малювання словом". Його широко використовують на всіх рівнях навчання, особливо у молодших класах. Він допомагає школярам створити в уяві певний образ. Виділяють такі види розповіді:

- художню—образний переказ фактів, дій і вчинків певних осіб;
- науково-популярну — спрямовану на аналіз фактичного матеріалу;
- описову — послідовний виклад ознак, особливостей предметів і явищ.

Джерело: http://pidruchniki.com/pedagogika/metodi_zasobi_navchannya#806